

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

**Ymateb i adolygiad thematig Estyn o arfer orau
yn y celfyddydau creadigol
yng Nghyfnodau Allweddol 3 a 4**

OGL

ISBN digidol 978 1 4734 7031 6
© Hawlfraint y Goron Gorffennaf 2016
WG28054

Teitl yr adroddiad:

Arfer orau yn y celfyddydau creadigol yng Nghyfnodau Allweddol 3 a 4

Manylion yr adroddiad

Comisiynwyd yr adroddiad gan y Gyfarwyddiaeth Addysg ac mae wedi ei osod yng nghyd-destun ymrwymiad Llywodraeth Cymru i Gynllun Dysgu Creadigol pum mlynedd i wella cyrhaeddiad drwy greadigrwydd, cynyddu a gwella profiadau celfyddydol mewn ysgolion, a chefnogi ymarferwyr i ddatblygu eu sgiliau.

Cyhoeddir yr adroddiad hwn mewn ymateb i gais gan Lywodraeth Cymru yn y llythyr cylch gwaith blynyddol i Estyn ar gyfer 2014-15. Mae'r adroddiad yn archwilio arfer orau mewn addysgu a dysgu yn y celfyddydau creadigol yng nghyfnodau allweddol 3 a 4.

Cyd-destun: Mae'r canfyddiadau a'r argymhellion yn yr adroddiad hwn yn defnyddio gwybodaeth o ymweliadau â 30 ysgol uwchradd, y nodwyd bod ganddynt arfer gadarn yn y celfyddydau creadigol o ganlyniad i arolygiadau Estyn neu trwy ddadansoddiad o ddata cyfnod allweddol 3 a data TGAU allweddol.

Prif ganfyddiadau

Deilliannau yn y celfyddydau creadigol yn yr ysgolion mwyaf effeithiol

Celf a dylunio

- Mewn celf a dylunio yng nghyfnod allweddol 3, mae llawer o ddisgyblion yn archwilio ystod dda o brosesau dau ddimensiwn. Maent yn ymarfer eu medrau'n annibynnol i gyflawni canlyniadau effeithiol mewn paent, pastelau a phensiliau ac, mewn lleiafrif o ysgolion, wrth wneud printiau. Fodd bynnag, hyd yn oed pan fydd arfer dda, nid yw disgyblion yn archwilio amrywiaeth ddigonol o gyfryngau tri dimensiwn a lleiafrif yn unig sy'n defnyddio meddalwedd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh) i greu delweddau digidol.
- Mae llawer o ddisgyblion yng nghyfnod allweddol 3 yn ennill dealltwriaeth dda o resymau pam y mae artistiaid yn gweithio fel y gwnânt a'r bwriadau sydd wrth wraidd eu gwaith. Defnyddiant eu dadansoddiad o waith artistiaid eraill yn ddychmygus i wella'u gwaith

eu hunain.

- Yng nghyfnod allweddol 4, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn ennill meistrolaeth gynyddol ar dechnegau a phrosesau fel y gallant gyfleu eu syniadau yn effeithiol. Mae eu llyfrau braslunio yn archwiliadau personol a bywiog o syniadau a phrosesau. Trwy ymchwilio ac arbrofi, mae gwaith y rhan fwyaf o ddisgyblion yn dod yn fwyfwy gwreiddiol. Maent yn gwella'u medrau lluniadu trwy ymateb yn ddychmygus i dasgau lluniadu arloesol a thrwy archwilio technegau yn annibynnol. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn mireinio'u syniadau trwy ymchwilio'n drylwyr ac maent yn integreiddio'u hastudiaethau o waith artistiaid eraill mewn ffyrdd dychmygus sy'n dangos lefel uchel o ddealltwriaeth.

Drama

- Yng nghyfnod allweddol 3, mae bron pob un o'r disgyblion yn dangos dealltwriaeth dda o syniadau mewn perfformio a chonfensiynau amrywiaeth o ffurfiau dramatig. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cydweithio'n effeithiol i lunio darnau syml, perfformiadau byrfyfyr a thablos. Maent yn strwythuro eu perfformiadau i fynegi ystod eang o gysyniadau. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn archwilio'r defnydd ar symud, ystum, mynegiant yr wyneb, cyswllt llygaid a'r llais gyda brwdfrydedd a medr cynyddol i ddatblygu cymeriadau. Maent yn gweithio'n dda, yn unigol ac mewn grwpiau, i fireinio'u medrau. Mae mwyafrif y disgyblion yn datblygu eu medrau llafar a chorfforol yn effeithiol. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn ymarfer ac yn perfformio darnau o ddramâu wedi'u sgriptio gydag ymroddiad. Fodd bynnag, mae lleiafrif o ddisgyblion mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg yn defnyddio'r Saesneg yn rhy aml i drafod eu syniadau pan fyddant yn gweithio mewn grwpiau.
- Erbyn diwedd cyfnod allweddol 3, mae llawer o ddisgyblion hefyd yn arddangos dealltwriaeth dda o fedrau cyfarwyddwyr a thechnegwyr, ac mae lleiafrif ohonynt yn arbrofi'n ddychmygus gyda sain, y llais a goleuadau i greu awyrgylch.
- Yng nghyfnod allweddol 4, mae llawer o ddisgyblion yn nodi nodweddion arddulliadol pwysig yng ngwaith ymarferwyr gosod. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn defnyddio'u cyrff a'u lleisiau'n greadigol gyda rheolaeth, ac yn archwilio symudiadau haniaethol a chynefineg i greu darnau wedi'u dyfeisio sy'n cyfleu syniadau'n effeithiol. Mae'r disgyblion hynny sy'n gweithio gyda'r agweddau technegol ar theatr yn

datblygu'u medrau'n dda. Gweithiant yn agos gyda'u cymheiriaid sy'n dilyn y llwybr actio er mwyn gwella'u perfformiadau.

Cerddoriaeth

- Yng nghyfnod allweddol 5, mae llawer o ddisgyblion yn gwneud cynnydd cryf o'u pwyntiau cychwyn unigol, er bod disgyblion yn cyrraedd Blwyddyn 7 gydag amrywiaeth o brofiadau sy'n ehangach mewn cerddoriaeth nag mewn celf a dylunio neu ddrama. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn datblygu eu medrau perfformio'n dda trwy feistroli repertoire mwyfwy beichus. Trwy ymarfer, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn canu ac yn chwarae'n gymwys yn eu rhannau. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn archwilio'r elfennau cerddorol, yn dadansoddi amrywiaeth o arddulliau cerddorol ac yn defnyddio technoleg cerddoriaeth yn effeithiol i gyfansoddi darnau byr.
- Yng nghyfnod allweddol 4, mae mwyafrif y disgyblion yn perfformio gyda mynegiant a chywirdeb. Dangosant amgyffrediad sicr o gonfensiynau amrywiaeth fawr o arddulliau cerddorol. Maent yn hunanddisgybledig ac mae ganddynt lawer o gymhelliant i ymarfer, yn annibynnol i sicrhau meistrolaeth dechnegol ac ar y cyd i ddatblygu ymdeimlad o ensemble a pherfformiad. Mae llawer o ddisgyblion yn gwerthuso amrywiaeth o ffurfiau ac arddulliau cerddorol mwyfwy cymhleth yn feirniadol. Maent yn gwranddo'n wybodus i gymharu a chyferbynnu gwahanol berfformiadau o'r un darn, gan ddefnyddio ymatebion wedi'u rhesymu'n dda. Fodd bynnag, mewn ychydig ysgolion lle mae disgyblion yn cyflawni'n dda, roedd disgyblion ar eu colled mewn gweithgareddau gwerthuso oherwydd eu medrau llythrennedd.
- Mae llawer o ddisgyblion yng nghyfnod allweddol 4 yn cyfansoddi darnau gyda chryn wreiddioldeb sy'n tynnu ar eu cryfderau eu hunain fel performwyr. Mewn llawer o ysgolion llwyddiannus, mae disgyblion yn defnyddio technoleg yn effeithiol iawn i lunio cyfansoddiadau.

Cyfraniad dysgu ac addysgu effeithiol yn y celfyddydau creadigol i les disgyblion

- Mae disgyblion yn gwella'u lles trwy brofiadau strwythuredig yn y celfyddydau. Mae'r celfyddydau'n helpu disgyblion i gynyddu eu hyder a'u hunan-barch, gwella'u medrau cymdeithasol a datblygu eu dealltwriaeth o safbwyntiau pobl eraill. Trwy ddysgu yn y celfyddydau,

mae llawer o ddisgyblion yn ennill medrau bywyd pwysig, sef dysgu annibynnol, cynllunio a datrys problemau.

- Mae llawer o ddisgyblion yn gwerthfawrogi'r cyfleoedd a gânt drwy'r celfyddydau i fynegi eu syniadau eu hunain. Mae disgyblion yn sylwi bod ymarfer cyflwyno'u hymatebion personol yn rhoi mwy o hyder iddynt mewn meysydd eraill o fywyd a gwaith yr ysgol. At hynny, dywed disgyblion fod dathlu eu medrau celfyddydol yn gyhoeddus trwy arddangos a pherfformio wedi cael effaith gadarnhaol tu hwnt ar y ffordd y maent yn ystyried eu hunain a'u dyfodol.

Safonau yn y celfyddydau creadigol ar draws Cymru

- Yng nghyfnod allweddol 3, ar draws Cymru, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cyflawni'r lefel ddisgwyliedig, sef lefel 5 neu uwch, mewn celf a dylunio ac mewn cerddoriaeth. Mae cyflawniad disgyblion yn y celfyddydau ychydig yn uwch nag yn y pynciau craidd, sef Saesneg, Cymraeg neu fathemateg.
- Yng nghyfnod allweddol 4, celf a dylunio yw'r mwyaf poblogaidd o blith pynciau'r celfyddydau, gyda thua 25% o ddisgyblion yn dilyn cwrs TGAU ynddo. Bob blwyddyn, mae oddeutu 9% o ddisgyblion yn dilyn cwrs TGAU drama. Cerddoriaeth yw'r lleiaf poblogaidd o blith pynciau'r celfyddydau ar lefel TGAU, gyda rhyw 8% o ddisgyblion yn dewis yr opsiwn hwn. Yn yr ysgolion hynny â darpariaeth o ansawdd uchel, mae'r niferoedd yn aml yn uwch na'r cyfartaleddau hyn.
- Mae llawer o ddisgyblion yng Nghymru sy'n dewis astudio TGAU celf a dylunio, cerddoriaeth neu ddrama yn cyflawni gradd A*-C. Mae cyflawniad disgyblion mewn cerddoriaeth yn well na'r cyflawniad mewn celf a dylunio ac mewn drama. Mae cyflawniad disgyblion ym mhynciau'r celfyddydau yng nghyfnod allweddol 4 yn uwch o lawer na'u cyflawniad mewn Saesneg a mathemateg a mymryn yn uwch na'u perfformiad mewn Cymraeg.
- Mewn nifer bach iawn o ysgolion, mae disgyblion yn cyflawni'n dda ym mhob un o dri phwnc y celfyddydau yng nghyfnod allweddol 4. Mae'n fwy cyffredin i ddeilliannau disgyblion fod yn uwch yn un o bynciau'r celfyddydau. Y rheswm am hyn yw bod llwyddiant yr adrannau hyn yn deillio o arweinyddiaeth gadarn ar y pwnc ac addysgu cyson dda. Yn ogystal, ychydig o gydberthynas sydd rhwng yr ysgolion lle y mae disgyblion yn cyflawni'n dda yn y celfyddydau a'r ysgolion lle y mae

gan ddisgyblion gyflawniad uchel yn y pynciau craidd.

- Yng nghyfnod allweddol 4, mae perfformiad merched yn well na pherfformiad bechgyn ym mhob un o bynciau'r celfyddydau. O'r tri phwnc, mae cyfran uwch o fechgyn yn dewis cerddoriaeth ac mae eu cyflawniad yn well na chyflawniad bechgyn mewn celf a dylunio neu mewn drama.
- Mae disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim (PYDd) yn cyflawni'n well yn y celfyddydau nag mewn llawer o feysydd pwnc eraill. O dri phwnc y celfyddydau, mae cyfran uwch o ddisgyblion sy'n gymwys i gael PYDd yn dewis dilyn TGAU celf a dylunio yn hytrach na dewis TGAU drama neu gerddoriaeth, ac mae eu cyflawniad yn well. Mae'r bwlch rhwng perfformiad disgyblion sy'n gymwys i gael PYDd a disgyblion nad ydynt yn gymwys yn llai mewn celf a dylunio nag ydyw mewn drama neu gerddoriaeth, ac yn llawer llai na'r bwlch rhwng y ddwy garfan mewn Saesneg, Cymraeg mamiaith a mathemateg.

Profiadau dysgu yn y celfyddydau creadigol yn yr ysgolion mwyaf effeithiol

- Yn yr adrannau mwyaf effeithiol, mae disgyblion yn datblygu eu gwybodaeth, eu medrau a'u dealltwriaeth yn dda iawn yng nghyfnod allweddol 3, sy'n rhoi sylfaen gadarn iddynt ar gyfer llwyddiant yng nghyfnod allweddol 4. Mae'r adrannau hyn sy'n arddangos arfer dda hefyd yn datblygu cysylltiadau gwerthfawr â'u hysgolion cynradd bwydo, sy'n helpu i bontio rhwng y dysgu yng nghyfnod allweddol 2 a chyfnod allweddol 3.
- Mewn llawer o adrannau celf da, darperir ar gyfer y disgyblion mwy abl a thalentog, sy'n helpu iddynt wneud y mwyaf o'u galluoedd. Mae'r ddarpariaeth fwyaf effeithiol trwy waith allgyrsiol yn gysylltiedig ag asiantaethau ac ymarferwyr y celfyddydau. Fodd bynnag, mewn gwersi, nid yw lleiafrif o athrawon yn ymestyn cynnydd disgyblion mwy abl yn ddigon da.
- Mewn ysgolion ag arfer dda yn y celfyddydau, mae athrawon yn cynllunio'n dda er mwyn datblygu llythrennedd disgyblion. Caiff hyn effaith gadarnhaol ar safonau disgyblion, yn enwedig mewn ysgrifennu a llofnod. Fodd bynnag, nid yw llawer o adrannau yn talu sylw digon da i ddatblygiad medrau rhifedd disgyblion.
- Mae llawer o adrannau celf da yn cynllunio'n dda i ddatblygu medrau digidol disgyblion. Fodd bynnag, hyn yn oed lle y gwelir arfer dda mewn lleiafrif o ysgolion, nid oes digon o gyfleoedd mewn celf a dylunio ac

mewn drama i ddisgyblion gynhyrchu gwaith creadigol gan ddefnyddio cyfryngau digidol.

- Mewn ysgolion lle y mae disgyblion yn cyflawni'n dda yn y celfyddydau creadigol, mae amrywiaeth eang o weithgareddau celf allgyrsiol sydd o fudd arbennig i ddisgyblion difreintiedig, nad oes ganddynt bob amser y manteision gartref sydd gan eu cyfoedion mwy breintiedig. Mae llawer o ysgolion yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion ddefnyddio manau ac offer arbenigol y tu allan i wersi, er enghraifft.
- Mewn bron pob un o'r ysgolion lle y mae disgyblion yn cyflawni'n dda yn y celfyddydau, mae gan athrawon wybodaeth ragorol am eu pwnc ac mae llawer ohonynt yn ymarferwyr ac yn gyfranogwyr gweithgar yn y celfyddydau. Defnyddiant eu harbenigedd i esbonio a modelu technegau yn hyfedr, ac maent o ddifrif o safbwynt y trylwyredd a'r ddisgyblaeth sy'n hanfodol ar gyfer cael deilliannau da yn y celfyddydau.
- Yn y rhan fwyaf o ysgolion lle y mae disgyblion yn cyflawni'n dda yn y celfyddydau creadigol, mae athrawon yn canolbwyntio'n llwyddiannus ar ddatblygu medrau meddwl beirniadol disgyblion. Mae hyn yn helpu disgyblion i ddatblygu'r medrau sydd eu hangen arnynt i werthuso'u gwaith eu hunain a gwneud cynnydd da. Maent yn cynllunio'n dda i ddisgyblion astudio gwaith ymarferwyr creadigol a chael profiad uniongyrchol o waith creadigol.

Arweinyddiaeth ar gyfer y celfyddydau creadigol yn yr ysgolion mwyaf effeithiol

- Ym mhob ysgol lle y mae disgyblion yn cyflawni'n dda yn y celfyddydau creadigol, mae uwch arweinwyr yn rhoi statws uchel i'r celfyddydau. Maent yn cydnabod pwysigrwydd y celfyddydau wrth ddatblygu ethos cadarn yn yr ysgol a'u gwerth o ran hybu amgylchedd dysgu ysgogol a chreadigol i'r disgyblion.
- Yn yr ysgolion hyn, mae uwch arweinwyr yn cefnogi eu hadrannau i alluogi disgyblion ar bob lefel gallu, gan gynnwys y disgyblion hynny sydd mewn perygl o ymddieithrio, i gyflawni hyd eithaf eu gallu. Fodd bynnag, hyd yn oed mewn ychydig o'r ysgolion ag arfer dda, ni chaiff y Grant Amddifadedd Disgyblion ei ddefnyddio'n ddigon da i gynorthwyo disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim i gyflawni'n well yn y celfyddydau.

- Mae uwch arweinwyr yn yr ysgolion hyn ag arfer dda yn cydnabod bod adrannau'r celfyddydau yn aml yn ffynhonnell arfer ragorol wrth ddatblygu creadigrwydd a medrau meddwl disgyblion. Mae ychydig uwch arweinwyr yn rhannu'r dulliau addysgu hyn yn llwyddiannus ar draws yr ysgol i wella arfer a deilliannau. Dim ond mewn ychydig ysgolion y mae uwch arweinwyr yn dechrau archwilio'n strwythuredig ddatblygiad dysgu creadigol ar draws yr ysgol i ymateb i adroddiad Dyfodol Llwyddiannus (Donaldson 2015).
- Mae'r holl ysgolion ag arfer dda yn elwa o arweinyddiaeth gadarn ym mhynciau'r celfyddydau. Mae'r arweinwyr canol hyn yn aml yn athrawon da a rhagorol, gyda chryn arbenigedd yn eu pwnc. Maent yn arwain eu timau yn dda ac yn datblygu eu pwnc yn ddynamig.
- Mae'r rhan fwyaf o arweinwyr pwnc yn dadansoddi gwaith eu hadrannau'n dda. Fodd bynnag, mewn ychydig ysgolion, nid yw arfarniadau adrannol yn canolbwyntio'n ddigon da ar ddeilliannau grwpiau o ddisgyblion, nac ar gryfderau a gwendidau addysgu yn yr adran. O ganlyniad, nid yw cynlluniau gweithredu adrannol mewn ychydig adrannau yn ddigon manwl i amlygu meysydd penodol i'w gwella.
- Mae arweinwyr pwnc mewn llawer o ysgolion ag arfer dda yn y celfyddydau yn datblygu eu harfer trwy weithio fel safonwyr i fyrddau arholi ac mae llawer o athrawon yn y celfyddydau yn elwa o ddiwrnodau hyfforddi'r pwnc sy'n cael eu cynnig gan y byrddau arholi. Fel arall, nid oes digon o gyfleoedd strwythuredig am ddysgu proffesiynol ar gyfer athrawon y celfyddydau yn benodol.

Mae argymhellion Estyn wedi'u hanelu at ysgolion, awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol. Maent yn targedu gwelliannau sydd eu hangen i wella'r ddarpariaeth a chodi safonau yn y celfyddydau creadigol.

Mae'r ymatebion i'r argymhellion wedi'u hamlinellu isod.

Argymhellion 1–8

Dylai ysgolion:

A1 Ddysgu o'r arfer orau sy'n cael ei disgrifio yn yr adroddiad hwn

A2 Gwneud yn siŵr bod digon o gyfleoedd mewn gwersi i ddisgyblion mwy abl ymestyn eu dysgu

A3 Gwneud y mwyaf o gyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu eu medrau rhifedd, lle y bo'n briodol, mewn gwersi celf

A4 Gwneud yn siŵr bod adrannau celf yn gwneud y defnydd gorau o gyfleoedd i greu gwaith celf sy'n datblygu cymwyseddau digidol disgyblion

A5 Arfarnu perfformiad disgyblion yn fanwl, ac felly hefyd y cryfderau a'r meysydd i'w datblygu mewn addysgu yn y celfyddydau, i lywio cynllunio adrannol

A6 Dadansoddi cyfraniad adrannau celf at fedrau disgyblion a datblygu strategaethau ar gyfer dysgu creadigol ar draws yr ysgol

A7 Gwneud defnydd gwell o'u cyllid grant i gefnogi disgyblion difreintiedig yn y celfyddydau creadigol

A8 Datblygu darpariaeth ac arfer yn y celfyddydau er mwyn cyfrif am argymhellion Dyfodol Cynaliadwy

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Ym mis Mawrth 2015, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru, mewn partneriaeth â Cyngor Celfyddydau Cymru, *Dysgu creadigol drwy'r celfyddydau - cynllun gweithredu ar gyfer Cymru*, ymrwymiad 5 mlynedd i wella cyrhaeddiad drwy greadigrwydd, cynyddu a gwella profiadau ym maes y celfyddydau mewn ysgolion, a chefnogi athrawon ac ymarferwyr y celfyddydau i ddatblygu eu sgiliau. Mae camau gweithredu'r cynllun hwn yn cynnwys cymorth grant i helpu ysgolion i wneud creadigrwydd yn rhan annatod o'u dysgu a'u haddysgu.

Rhannwyd y gweithgareddau yn y cynllun yn 2 brif faes: Rhaglen Ysgolion Creadigol Arweiniol a Rhaglen Celfyddydau ac Addysg Cymru Gyfan. Mae'r ddau faes yn cefnogi'r blaenoriaethau addysg ar gyfer gwella llythrennedd, rhifedd a lleihau'r bwlch cyrhaeddiad ar gyfer disgyblion difreintiedig drwy greadigrwydd a gwneud ymarfer creadigol yn rhan annatod o addysgu a dysgu ar draws y cwricwlwm cyfan.

Mae'r Cynllun Ysgolion Creadigol Arweiniol, sy'n agored i bob ysgol yng Nghymru, yn rhaglen ymyrraeth ddwys sy'n defnyddio sgiliau ymarferwyr creadigol ac athrawon sy'n gweithio gyda'i gilydd i wella deilliannau dysgwyr. Roedd prosiectau'r ysgolion a oedd yn cymryd rhan yn rownd 1 yn mynd i'r afael ag ystod o flaenoriaethau datblygu ysgolion gan ddefnyddio amrywiaeth o gelfyddydau a dulliau creadigol, gan gynnwys defnydd o gyfryngau digidol. Rhagwelir y bydd traean o ysgolion Cymru yn gallu elwa o'r rhaglen hon yn ystod oes y rhaglen.

Hefyd, gall ysgolion wneud defnydd o Raglen Celfyddydau ac Addysg Cymru Gyfan a ddarperir gan 4 rhwydwaith rhanbarthol. Cylch gwaith y rhwydweithiau hyn yw adeiladu pontydd rhwng ysgolion a sefydliadau celfyddydol a diwylliannol, rhannu arfer orau a darparu cyfleoedd datblygiad proffesiynol.

Rhagwelir y bydd yr addysgu a'r dysgu creadigol ochr yn ochr â gweithgarwch celfyddydol ehangach a gwell yn mynd i'r afael â diffyg uchelgais a lefelau isel o ymgysylltiad a chyflawniad ymhlith dysgwyr difreintiedig.

Trwy ein Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd (FfLIRh) Cenedlaethol, mae ysgolion yn gallu gwneud defnydd o ddeunyddiau enghreifftiol i gefnogi'r gwaith o gyflwyno gweithgareddau rhifedd ar draws y cwricwlwm. Mae'r cynllun gweithredu strategol ar gyfer Llythrennedd a Rhifedd yn nodi ein camau gweithredu ar gyfer gwella llythrennedd a rhifedd dysgwyr ar draws y cwricwlwm, gan gynnwys yn y celfyddydau creadigol.

Bydd Fframwaith Cymhwysedd Digidol ar gael o fis Medi 2016. Bydd hwn yn cael ei ymgorffori fel thema drawsgwricwlaidd wrth i'r cwricwlwm newydd i Gymru gael ei ddatblygu.

Mae'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol wedi'i strwythuro o amgylch 4 prif faes. Un o'r rhain yw "Cynhyrchu" ac mae'n cynnwys elfennau creadigol megis testun, graffeg, sain a fideo a chyfuniadau o'r rhain.

Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi cyhoeddusrwydd i adroddiad Estyn ar Arfer orau yn y celfyddydau creadigol yng nghyfnodau allweddol 3 a 4 trwy Dysg.

Argymhellion 9–12

Dylai awdurdodau lleol a'r consortia rhanbarthol:

A9 Ddarparu mwy o gymorth i ysgolion ddatblygu hunanarfarnu effeithiol a chynllunio effeithiol ar gyfer gwella yn y celfyddydau

A10 Cynnig profiadau dysgu proffesiynol i athrawon ac arweinwyr pwnc yn y celfyddydau

A11 Cynorthwyo ysgolion i ddefnyddio cyllid grant yn effeithiol i gefnogi disgyblion difreintiedig a gweithio gydag asiantaethau'r celfyddydau ac ymarferwyr y celfyddydau

A12 Helpu ysgolion i adolygu datblygiad a dyluniad eu cwricwlwm gyda'r nod o fodloni argymhellion Dyfodol Llwyddiannus

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r weledigaeth a'r uchelgais a nodir yn Dyfodol Llwyddiannus i adeiladu cwricwlwm newydd i Gymru yn dibynnu ar weithio mewn partneriaeth rhwng rhanddeiliaid. Disgwylir i awdurdodau lleol a'u consortia rhanbarthol gefnogi ysgolion ac annog dadl, trafodaeth a chydweithredu rhyngddynt ar sut i gryfhau arferion ac ymgorffori'r pedwar diben.

Bydd Cynllun Dysgu Creadigol Llywodraeth Cymru yn cynorthwyo awdurdodau lleol a chonsortia addysg rhanbarthol i ymateb i'r argymhellion hyn drwy'r cyfleoedd i gydweithio gydag ymarferwyr y celfyddydau.

Mae trefniadau symlach ar gyfer y grant gwella i ysgolion, sydd wedi arwain at greu'r Grant Gwella Addysg i Ysgolion, yn rhoi mwy o hyblygrwydd i awdurdodau lleol a chonsortia dargedu adnoddau at ardaloedd lle mae fwyaf o angen, i fynd i'r afael â blaenoriaethau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol yn y ffordd orau, ac i sicrhau canlyniadau gwell i bob dysgwr.

Llofnodwyd memorandwm cyd-ddealltwriaeth y llynedd rhwng Cyngor Celfyddydau Cymru a phartneriaid y Consortiwm Addysg Rhanbarthol mewn perthynas â chynnal cydlynwyr rhanbarthol i gyflawni'r amcanion a'r gweithgarwch prosiect a nodwyd yn y Cynllun Dysgu ar gyfer y Celfyddydau a Dysgu Creadigol. Hyd yma mae'r consortia addysg rhanbarthol a swyddogion a benodwyd wedi chwarae rhan allweddol yn sicrhau bod y Cynllun Dysgu Creadigol yn cael ei gyflwyno a'i ymgorffori yn ardaloedd y Consortia Addysg Rhanbarthol yng Nghymru a bod ysgolion yn manteisio ar yr arian grant sydd ar gael.

Mae'r Rhwydweithiau Celfyddydau ac Addysg Rhanbarthol bellach wedi'u sefydlu, a byddant yn gweithio'n agos gyda'r consortia addysg rhanbarthol, cynghorwyr her a chydlynwyr sy'n gyfrifol am y Cynllun Ysgolion Creadigol Arweiniol. Mae eu cylch gwaith yn cynnwys darparu gwasanaeth broceriaeth rhwng sector y celfyddydau a'r sector addysg, datblygiad proffesiynol i athrawon, artistiaid, cyrff celfyddydol a diwylliannol a chyfleoedd i athrawon ac artistiaid ddatblygu a rhannu eu gwybodaeth a'u sgiliau.

Bydd ystod o brofiadau dysgu proffesiynol ar gyfer athrawon ac arweinwyr pwnc i gefnogi gweithrediad y cwricwlwm newydd yn cael eu datblygu drwy waith arweiniol ysgolion arloesi y Fargen Newydd.

Mae ysgolion arloesi y Fargen Newydd eisoes yn gweithio'n agos ar alinio ag Arloeswyr Cwricwlwm a Chymhwysedd Digidol i sicrhau bod pob ymarferydd yn cael cefnogaeth i wireddu'r dyfodol uchelgeisiol a chyffrous hwn.

Manylion cyhoeddi

Cyhoeddir yr adroddiad ar neu ar ôl **19 Gorffennaf 2016** a gellir ei weld ar wefan Estyn www.estyn.gov.uk